

ostavština, čine ovu ediciju vrlo korisnom i edukativnom. To je doista, kako kaže odgovorna urednica "... specifičan vodič za arhivsku građu provenijencije splitskog područja sačuvanu izvan Historijskog arhiva Split".

Mira Kolar-Dimitrijević

GLASNIK ARHIVA I DRUŠTVA ARHIVSKIH RADNIKA BOSNE I HERCEGOVINE 30,

Sarajevo 1990.

Jubilarni – trideseti svezak "Glasnika" bosansko-hercegovačkih arhiva i Društva arhivskih radnika, koji izlazi u Sarajevu, omeđuje jedan značajan period u razvoju arhivske službe Bosne i Hercegovine, i to u prvom redu u njegovu organizacijskom vidu, a potom i na stručnom, pa i na znanstvenom području. Ta Republika s različitim narodima, kulturama i civilizacijskim tekovinama, unatoč raznim povijesnim nedaćama i vremenima nesklonim za čuvanje i zaštitu vrela, ipak je uspjela dočekati njihovo sustavno prikupljanje i stručno, pa i znanstveno obrađivanje, i to u cijelom nizu arhivskih institucija, koje su, uglavnom, osnovane poslije 1945. godine. O svemu tome te i o drugim problemima govori sadržaj objavljenih materijala u trideset svezaka spomenutoga arhivskog "Glasnika", čiji je jubilarni svezak pred nama.

Ovaj broj glasila bosansko-hercegovačkih arhivista sadržajno je koncipiran u sedam cjelina: In memoriam, Arhivistika i arhivska služba, Članci i rasprave, Grada, Prikazi i ocjene, Društvene vijesti, Inventari.

Na prvom mjestu nekrolog je Miodragu Čankoviću (1932 – 1990), uvaženom arhivskom radniku, ali i prosvjetnom, sportskom i društvenopolitičkom djelatniku, pomoćniku direktora Istorijskog arhiva u Sarajevu, kojemu je dugo vremena bio i na čelu. Taj rođeni Karlovčanin bio je u trenu smrti glavni i odgovorni urednik ovoga "Glasnika". Autor je niza arhivskih i drugih radova, a, pored ostalog, bio je i predsjednik Saveza arhivskih radnika Jugoslavije, nosilac Nagrade Sarajeva itd. Autor je nekrologa Tonči Grbelja (str. 3 – 4).

U drugoj rubrici Azem Kožar podrobnije govori o "Oblicima, sadržajima i mogućnostima kulturno-prosvjetne djelatnosti arhiva", o predavanjima, izložbama, publikacijama, suradnji sa školama i s masovnim medijima, o nedjelji arhiva, dakle o svemu onome što arhiv i njegov sadržaj može i treba približiti javnosti. Samija Sarić u prilogu "Izložba arhivskih dokumenata u arhivima Bosne i Hercegovine 1982 – 1990" govori o aspektu prezentacije vrela i arhivskog rada općenito kao o važnome dijelu u sistemu komunikacija, osobito sa širom javnošću. Sanenka Pušac piše o "Saradnji arhiva sa sredstvima informisanja" (str. 29 – 30) te, pored ostalog, upozorava na više nego čudnu činjenicu da smo i "danas, na pragu 21. stoljeća, primorani da mnogim našim intelektualcima, o ostalim da i ne govorimo, objašnjavamo razloge rada i postojanja arhiva" (!). Marija Divčić, "Značaj i iskustva u pripremi izložbe 'Bogatstvo jugoslavenskih arhiva'" analizira jedan od najvećih poslijeratnih kulturnih i stručnih pothvata udruženih snaga jugoslavenskih arhivista, koji se ostvario u proteklom desetljeću. Matko Kovačević, pak, daje svoje viđenje svojevrsnoga "vječnog" problema: "Arhivska zgrada i savremena arhivska oprema", o čemu gotovo presudno ovisi ne samo funkcioniranje arhivske službe već i opstanak grade općenito. Muhamed Musa obradio je "Dva fonda tehničke dokumentacije", i to Islamskog starješinstva koje posjeduje oko 700.000 dokumenata za period od 1878. do 1945, te "Energoinvesta" DP "Energoinjeringa" iz Sarajeva, poduzeća koje je nastalo u naše dane. Azem Kožar na primjeru

"Adaptacije objekta za potrebe Arhiva Tuzla" objašnjava svu složenost problema kada se radi o budućoj arhivskoj instituciji (opće napomene, adaptacija 763,4 m² prostora, arhivska oprema, preseljenje). Blagoje Tunguz, "Čuvanje i korištenje geodetske dokumentacije", daje uvid u značaj i nastanak geodetske dokumentacije, koja nema samo klasičan arhivski već i aktivan karakter. Slavica Klarić, "Istorijska bilješka o Zemaljskoj upravi narodnih dobara za Bosnu i Hercegovinu 1945 – 1946", obrazlaže presudne akte i razvoj organa koji je imao brinuti o svojini nastaloj uglavnom na temelju "prelaza u državnu svojinu neprijateljske imovine", preuzimanju imovine "nep prisutnih lica" i sekvestrirane imovine "koju su okupatorske vlasti prisilno otuđile". Amira Šehović dala je opis "Rezultata Arhiva BiH na prikupljanju arhivske građe iz privatnog vlasništva". Zanimljiv je i napis Srebrena Dizdara: "Archivalia literaria africana yugoslavica".

U trećoj "Glasnikovoj" cjelini Jeta Božić daje uvid u "Organizaciju Građevinskog odjeljenja Zemaljske vlade Bosne i Hercegovine 1878 – 1918" – neobično važnoga austro-ugarskog organa vlasti preko kojega je došlo do temeljitijeg prostornoga preobražaja te zemlje. Sabira Husedžinović, "Vakufname – značajni izvori za upoznavanje urbane topografije Banjaluke XVI – XIX vijeka", detaljnije analizira dokumente nastale od 1554. g. dalje, uz obilan znanstveni aparat i fotokopije. Galib Šljivo u članku "Djelimičan popis bosanskih iseljenika u toku trajanja krimskog rata" govori o masovnom kretanju iseljenika iz krajeva uz Savu i Unu na područje Banije i Slavonije.

U četvrtom dijelu zbornika dano je šest prikaza i ocjena, među kojima i dva djela zagrebačkih autora Muhameda Ždratlovića i Darka Bekića.

O savjetovanju arhivskih radnika Bosne i Hercegovine 1990. g. piše Mina Kujović; teme skupa: oblici i sadržaji kulturno-prosvjetne djelatnosti arhiva, zgrada i oprema arhiva, sređivanje i obrada tehničke dokumentacije.

Na kraju, Ljiljana Stanković objavljuje sumarni inventar Sreskoga narodnog odbora Go-ražda 1945 – 1962, a Gorfana Sedić dva sumarno-analička inventara: o Okružnoj oblasti Banje Luke 1919 – 1922. i Oblasnom odboru Bihacke oblasti 1927 – 1929. g.

Jubilarni broj "Glasnika" arhivā i Društva arhivskih radnika Bosne i Hercegovine, sv. 30, str. 246, koji je objavljen 1990. g. u Sarajevu, značajan je doprinos arhivskih radnika boljem poznavanju arhivske službe te nekih drugih oblasti kulture i znanosti Bosne i Hercegovine. Sadržaj zbornika istodobno je vrijedan dobitak za arhivistiku općenito, govori o značajnim dostignućima bosansko-hercegovačkih arhivista u poslijeratnom razdoblju, o marljivosti i želji da se prikupi, sačuva i obradi što više povijesnih vrela te da se ostave u nasljeđe budućim naraštajima. Treba istaknuti i to da su radovi objavljeni u ovom svesku "Glasnika" vrijedni pažnje i znanstvenika iz raznih oblasti, naravno osobito onih iz povijesnih područja.

Petar Strčić

ÖSTERREICHISCHE ZEITSCHRIFT FÜR GESCHICHTSWISSENSCHAFTEN

(Austrijski časopis za historijske znanosti), 2/1991, 1, 144 str. Beč, 1991.

Pred nama je novi broj časopisa koji je 1990. pokrenulo Austrijsko društvo za historijske znanosti (Österreichische Gesellschaft für Geschichtswissenschaften), a izlazi tri puta na godinu. Uz izvorne znanstvene radove "nove" historije, u njemu se posvećuje posebna pažnja zbivanjima u samoj historijskoj znanosti.

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR
Mirjana GROSS, Zagreb
Ivan KAMPUŠ, Zagreb
Tomislav RAUKAR, Zagreb
Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK
Ivan KAMPUŠ

LEKTOR I KOREKTOR
Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:
Savez povijesnih društava Hrvatske
Historijski zbornik
Zagreb, Filozofski fakultet, Ul. Đure Salaja 3

Narudžbe šalžite na adresu:
Filozofski fakultet, Odsjek za povijest, za Historijski zbornik
Zagreb, Ul. Đure Salaja 3

Cijena ovog broja iznosi 20 000 HRD

Izdavanje časopisa sufinancira
Ministarstvo za znanost Republike Hrvatske
Industrogradnja, Zagreb, Savska c. 66 – potpomogla tiskanje rasprave
o Božidaru Magovcu

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Pergošćeva 8 – Zagreb
Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, svibanj 1993.